

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
Forskningspolitiska enheten

Öster Malma 2024-01-29

Diarienummer U2023/02898

Svenska Jägareförbundets remissvar på Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation (SOU 2023:59)

Svenska Jägareförbundet, fortsättningsvis "förbundet", är inte upptaget på remissmissivets lista över inbjudna remissinstanser. Förbundet har emellertid uppmärksammat att utredningens förslag kan få betydande konsekvenser för kunskapsförsörjningen inom viltförvaltningen i och med att forskningsfinansiering via Viltvårdsfonden berörs. Förbundet vill därför lämna följande synpunkter på utredningen Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation (SOU 2023:59).

Svenska Jägareförbundets synpunkter på utredningen

Förbundet motsätter sig utredningens förslag att det årliga anslaget för viltforskning ur Viltvårdsfonden, som idag fördelas av Naturvårdsverket efter beredning av Viltkommittén, ska överföras till den nya Myndigheten för strategisk forskning (alt. Myndigheten för strategisk forskning och innovation) och på den nya myndigheten hanteras enligt utredningen föreslag. Skälen är:

- (1) Viltvårdsfonden skiljer sig från andra statliga forskningsanslag som berörs av utredningen genom att medel ur Viltvårdsfonden enligt 41 § jaktlagen (1987:259) skall användas för att främja viltvården eller andra liknande ändamål. Viltvårdsfonden liknar i detta avseende en del privata stiftelser/fonder som skall finansiera forskning inom specifika områden (se utredningen 3.4.3). Om medel ur Viltvårdsfonden ska hanteras av den nya myndigheten krävs därför att medlen öronmärks för ett "smalt" forskningsområde, vilket utredningens förslag inte tillgodoser.
- (2) För att Viltvårdsfondens medel till forskningsfinansiering ska användas i linje med fondens syfte krävs att utlysningar, bedömningar, förslag till beslut och dylikt hanteras av forskare och behovsägare med djup kunskap om det specifika forskningsområdet respektive förvaltningens behov. Det krävs därmed att fonden hanteras av en beredningskommitté som har motsvarande specialistkompetens och sammansättning som dagens Viltkommitté. Detta tillgodoses inte av utredningen som föreslår en styrning via breda portföljgrupper som ska omfatta flera forskningsområden, men endast bestå av 5-11 personer, vilket gör det uppenbart att portföljgruppen som regel kommer sakna för Viltvårdsfonden relevant kunskap och kompetens. Portföljgruppen kommer därför inte kunna ge "smala" forskningsområden som forskning rörande viltvård och viltförvaltning tillräcklig tyngd och behandling.

Förbundet motsätter sig följaktligen att medel ur Viltvårdsfonden överförs till den nya myndigheten för att där hanteras enligt någon av de modeller som utredningen föreslår. Förbundet ser tre alternativ framför sig:

- (1) Anslag till forskning ur Viltvårdsfonden undantas från utredningens förslag och hanteras utanför den nya myndigheten, exempelvis av Naturvårdsverket, en framtida Viltmyndighet, eller annan kompetent organisation. Beredningen ska även fortsättningsvis utföras av Viltkommittén, eller en beredningskommitté med motsvarande kompetens (se punkt 2).
- (2) Utredningens förslag revideras så att den nya Myndigheten för strategisk forskning kan hantera öronmärkta medel inom "smala" forskningsfält som kräver specialistkompetens i form av en egen beredningskommitté. Vad gäller Viltvårdsfonden ska anslag till forskning hanteras av en kommitté motsvarande dagens Viltkommitté som i nuläget har åtta ledamöter som representerar både forskning och behovsägare. Behovsägarna ska utöver relevanta myndigheter inkludera representanter för jägarna via jägarorganisationer som förbundet. Detta eftersom Viltvårdsfonden byggs upp av den årliga viltvårdsavgift som betalas av den som jagar i Sverige. Vidare utförs den praktiska viltvården och viltförvaltningen i Sverige av jägare, medan förbundet ansvarar för delar av jakt- och viltförvaltningen genom organisationsbidrag och upphandlade uppdrag som finansieras via Viltvårdsfonden.
- (3) Om alternativ 1 eller 2 inte kan tillgodoses konstaterar förbundet att Viltvårdsfonden bör upphöra med att finansiera forskning eftersom ändamålet med fonden inte kan säkras.

Förbundet vill framhålla att förbundet förstår att utredningens uppdrag har varit att föreslå en övergripande helhetsstruktur för statlig forskningsfinansiering, samt att det finns behov av samordning och prioritering i olika delar av strukturen.

Förbundet konstaterar dock att utredningens förslag har ett starkt fokus på centralisering, breda forskningsområden och stora utlysningar. Att centralisera finansieringen av statlig behovsmotiverad forskning ska enligt utredningen resultera i ett system som bättre möter samhällets behov, är mer långsiktigt, har tydligare riktning, som snabbt identifierar nya behov, agerar proaktivt samt kan få till stånd "satsningar som är tillräckligt stora för att göra skillnad". Utredningen beskriver i kontrast till detta "små specialutlysningar" och "program med detaljerade önskemål" som en risk som den nya myndigheten ska undvika, och utredningen tolkar utlysningar med en budget på mindre än 20 miljoner kronor som en indikation på att tillräckligt långsiktig finansiering inte tillhandahålls.

Förbundet konstaterar att utredningen verkar sakna insikt i verkligheten för "ekonomiskt små" och "smala" forskningsfält. Ett decentraliserat forskningssystem, som ligger nära sakkunskapen och har ett underifrånperspektiv genom att kunskapsbehov som identifieras av behovsägare omgående kan beaktas, är i praktiken en förutsättning för att möta samhällets behov, skapa relevant riktning, snabbt identifiera nya behov samt agera proaktivt.

Förbundet tolkar utredningen så att den forskning som idag finansieras av Viltvårdsfonden skulle falla inom kategorin "små specialutlysningar" såtilvida att forskningen ska inriktas på vetenskaplig kunskap till stöd för en hållbar förvaltning av vilt, särskilt jaktbara eller potentiellt jaktbara arter som idag eller i en nära framtid kan kräva förvaltningsåtgärder (Lundvall et al. 2020). Emellertid är det tack vare att Viltvårdsfonden kontinuerligt, under lång tid, haft en årlig utlysning om upp till ca 20 miljoner kronor som en stor del av viltforskningen i Sverige kunnat genomföras, inklusive flera långvariga projekt.

Viltvårdsfondens forskningsfinansiering har också gjort skillnad. Enligt en internationell utvärdering har forskningen som finansierats av Viltvårdsfonden genererat högkvalitativa resultat, inklusive excellent och enastående forskning, med hög generell samhällsrelevans. Detta har i sin tur skapat en excellent grund för evidensbaserad viltförvaltning och beslutsfattande (Saether et al. 2019). Saether et al. (2019) drar slutsatsen att fortsatt forskningsfinansiering via Viltvårdsfonden är en förutsättning för att upprätthålla och utveckla det evidensbaserade viltförvaltningssystemet i Sverige.

”Ekonomiskt små” och ”smala” forskningsfält kan också vara viktiga för både samhälle och näringsliv. Det jaktbara viltet har stor betydelse för omfattande samhällsintressen. Det kan handla om viltrelaterade skador som kan påverka jord- och skogsbruk, inklusive effekter av utbrott av sjukdomar som exempelvis afrikansk svinpest. Men det handlar också, och inte minst, om viltets biologi och ekologiska funktion i ekosystemet, människors naturupplevelser, turism, viltköttkonsumtion, viltvård, viltförvaltning och jakt.

Förbundet skulle se positivt på att viltforskningsområdet förstärks genom anslag från andra statliga medel. I nuläget är det emellertid så att om Viltvårdsfonden slutar finansiera forskning, och andra öronmärkta finansieringskällor inte tillförs, så kommer det vara ett dråpslag mot viltforskningen och kunskapsförsörjningen inom viltförvaltningen i Sverige. Förbundet anser att detta vore olyckligt.

Bodil Elmhagen
Forskningssamordnare
Svenska Jägareförbundet

Åke Granström
T.f. Generalsekreterare
Svenska Jägareförbundet

Referenser

Lundvall A, Lundberg P, Brittas R, Busk H, Eklund M, Elmhagen B, Fischer A, Lindström C-J, Newey S, Viksten E (2020). Wildlife, Environment and Society - Research strategy for the period 2021-2026 for the Swedish Environmental Protection Agency's research funding from the Wildlife Management Fund. Naturvårdsverket 2020-06-17.

Sæther B-E, Boyce MS, Hovelsrud GK, Lundhede T, Merilä J, Nudds TD (2019). International evaluation of Swedish Wildlife Research 2003–2014 - funded by the Swedish Environmental Protection Agency through the Wildlife Management Fund. Naturvårdsverket rapport 6852.

SFS 1987: 259. Jaktlag, 41 §